

Jämlik tillgång till behöriga lärare och förskollärare för alla barn, svar på motion (V)

Förslag till barn- och ungdomsnämndens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag tillstryks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag tillstryks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionens första punkt avslås med hänvisning till pågående insatser för att höja andelen legitimerade och behöriga lärare och förskollärare.
2. Motionen andra punkt avslås med hänvisning till att det är ett brott mot skollagen att anställa obehöriga lärare utan att försökt rekrytera behöriga lärare.

Ärende

Vänsterpartiet föreslår i motionen att

- legitimerade lärare, förskollärare och lärare i fritidshem som väljer att byta placering från en enhet med hög andel behöriga lärare eller förskollärare till en enhet med väsentligt lägre ska erbjudas ett betydande lönepåslag.

- utbildningsförvaltningen får i uppdrag att styra rekryteringsprocessen på enhetsnivå genom att pausa nyrekryteringen av lärare, förskollärare och lärare i fritidshem till enheter i privilegierade områden med hög andel legitimerade lärare eller förskollärare så länge andra enheter med brist har svårt att fylla sina lediga platser.

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att motionens första punkt avslås med hänvisning till att Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen tidigare provat att ge ekonomisk ersättning till medarbetare som valt att flytta till eller stanna på en enhet med låg behörighet och att arbetsgivaren då erfarit att åtgärden varit fungerande inledningsvis men

inte över tid då medarbetare som erbjudits sådana villkor inte stannat under en längre tidsrymd.

Vidare pågår en mängd åtgärder för att höja andelen legitimerade och behöriga lärare och förskollärare. Bland annat genom nya former för arbetets organisering, förändrade yrkesroller där andra kompetenser tillförs i verksamheten. Satsningar pågår också inom verksamhetsutveckling och effektivisering via digitalisering. Där ingår fortsatt satsning på fort- och vidareutbildning av befintliga medarbetare som syftar till att bidra till att det finns tillgänglig kompetens inom de ämnen där det råder brist samt i syfte att vara en attraktiv arbetsgivare med goda utvecklingsmöjligheter med ett särskilt fokus på förskolan och fritidshemmen. Det pågår även fortsatt satsning på pedagogisk utbildning för omskolning till lärare i samverkan med Linköpings universitet. I syfte att stärka läraryrket och förbättra lärarnas arbetssituation genom att lyfta av arbetsuppgifter till andra yrkeskategorier och på sikt ge ökad kvalitet i undervisningstiden prövas även funktioner såsom heltidsmentor.

Motionens andra punkt föreslås avslås med hänvisning till att det är ett brott mot skollagen att styra rekryteringen genom att pausa nyrekrytering av lärare och förskollärare till enheter i områden med hög andel legitimerade lärare eller förskolelärare till förmån för andra enheter med brist på lärare eller förskollärare. Man har som lärare och förskolelärare möjlighet att byta huvudman eller söka sig till en annan kommun. Det är dessutom inte möjligt att anställa obehöriga lärare utan att försökt rekrytera behöriga lärare enligt skollagen.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Jämlik tillgång till behöriga lärare och förskolelärare för alla barn, svar på motion (V), 2021-04-16

Motionen

Bakgrund

Vänsterpartiet anför i sin motion daterad 2020-11-19 att kommande år står kommunen inför stora utmaningar för att säkra alla elevers undervisning med behöriga lärare och förskolebarns tillgång till förskollärare. Vänsterpartiet anför vidare att redan nu drabbar bristen på behöriga lärare vissa skolor i Linköpings kommun hårt och att vissa förskoleområden har en stor brist på förskollärare.

I motionen föreslås att legitimerade lärare, förskollärare och lärare i fritidshem som väljer att byta placering från en enhet med hög andel behöriga lärare eller förskollärare till en enhet med väsentligt lägre ska erbjudas ett betydande lönepåslag samt att Utbildningsförvaltningen får i uppdrag att styra rekryteringsprocessen på enhetsnivå genom att pausa nyrekryteringen av lärare, förskollärare och lärare i fritidshem till enheter i privilegierade områden med hög andel legitimerade lärare eller förskollärare så länge andra enheter med brist har svårt att fylla sina lediga platser.

Angående yrkande om lönepåslag

Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen har tidigare prövat att ge ekonomisk ersättning till medarbetare som väljer att flytta till en enhet med låg behörighet eller stanna kvar på sådan enhet. Detta har främst gällt skol- och förskoleenheter i socioekonomiskt utsatta områden och i enheter placerade långt från Linköpings tätort.

Den erfarenhet arbetsgivaren har är att åtgärden varit fungerande inledningsvis men att den inte fungerat väl över tid då medarbetare som erbjudits sådana villkor inte stannat under längre tidsrymd.

Arbetsgivaren bedömer att detta kan vara en åtgärd för fortsatt tillämpas vid specifika situationer, men inte att det är en åtgärd som bidrar till långsiktigt hållbar kompetensförsörjning och därmed bör tillämpas i ett brett perspektiv.

Angående yrkande om styrning av rekrytering

Rekrytering i grund- och gymnasieskolan

Av Skollagen (2010:800) 2 kap 13 § framgår att *Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.* Vidare framgår av samma lag 2 kap, 18 § att *Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen.*

Detta innebär att rektor i grund- och gymnasieskolan måste vid varje rekrytering, när legitimerad och behörig lärare saknas, annonsera efter behörig lärare. Först efter att sådan inte gått att anställa kan obehörig anställas på visstid. Att anställa obehörig utan att ha försökt rekrytera en behörig är ett brott mot skollagen.

Att styra rekryteringen för dessa skolformer som föreslås är därmed inte möjligt enligt skollagen.

Rekrytering i förskola och fritidshem

För förskola och fritidshem är det möjligt att anställa andra i verksamheten än dem som har legitimation och behörighet. Dessa kan dock inte ansvara för undervisningen. Utbildningskontorets bedömning är att ingen verksamhet har den andel behöriga lärare och förskollärare som är önskvärt. Utifrån den analys som gjorts av tillgång och efterfrågan i samband med upprättande av förvaltningens kompetensförsörjningsplan framkommer att behörighetsgraden riskerar att sjunka ytterligare.

Dialog har förts om möjlighet att styra rekryteringen vid flera tillfällen, men de erfarenheter som finns av sådana åtgärder är att antalet sökande inte ökar till de mer utsatta enheterna.

Sedan 2019 genomförs samtliga rekryteringar för förskolan och fritidshemmen samordnat via förvaltningens rekryteringscenter. Detta gör att det i samband med intervju är möjligt att uppmuntra kandidater till rekryteringar där det finns fler behöriga sökande att välja att söka tjänster som saknar behöriga sökande.

För förskolan och fritidshem pågår arbete med nya befattningsroller och utvecklad bemanningsplanering. För förskolan pågår implementering av nytt arbetssätt och för fritidshemmen är arbetet i uppstart. Nya befattningar har inrättats i förskolan och just nu pågår arbete med utvecklad bemanningsplanering för dessa verksamheter. Syftet är att skapa en bemanning som utifrån de ekonomiska ramarna och barn/elevunderlaget för att utföra uppdraget och uppnå bästa kvalitet för barn/elever. Förvaltningen bedömer att detta arbete på sikt kommer att bidra till en jämnare fördelning av legitimerade medarbetare.

Ytterligare åtgärder som vidtas är i samverkan med Linköpings universitet erbjuda utbildning för icke-legitimerade lärare i alla skolformer att komplettera sin utbildning. Delar av detta kan göras med viss ersättning från arbetsgivaren. Uppdragsutbildning pågår för tillsvidareanställda barnskötare att utbilda sig till förskollärare. Riktade marknadsföringsinsatser görs för att nå studenter med nära förestående examination från högskoleutbildning.

Arbetsgivaren bedömer att de åtgärder som vidtas är relevanta och ser ej att en begränsning av möjligheten att rekrytera för vissa enheter är ett framgångsrikt sätt att säkra kompetensförsörjningen för framtiden.

Ekonomiska konsekvenser

Ett lönepåslag enligt förslaget i motionen finns inte med i nämndens budget i dagsläget.

Kommunala mål

Målområde medborgare

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Samråd

Samråd har skett med politisk sekreterare för Liberalerna.

Kommunledningsförvaltningens helhetsbedömning

[Klicka och skriv]

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Utbildnings- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Paul Håkansson

Anders Jolby

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Motionären